

Neposredne tuje naložbe se povečujejo: ali znamo izkoristiti priložnosti?

Predstavitev statističnih podatkov za leto 2023

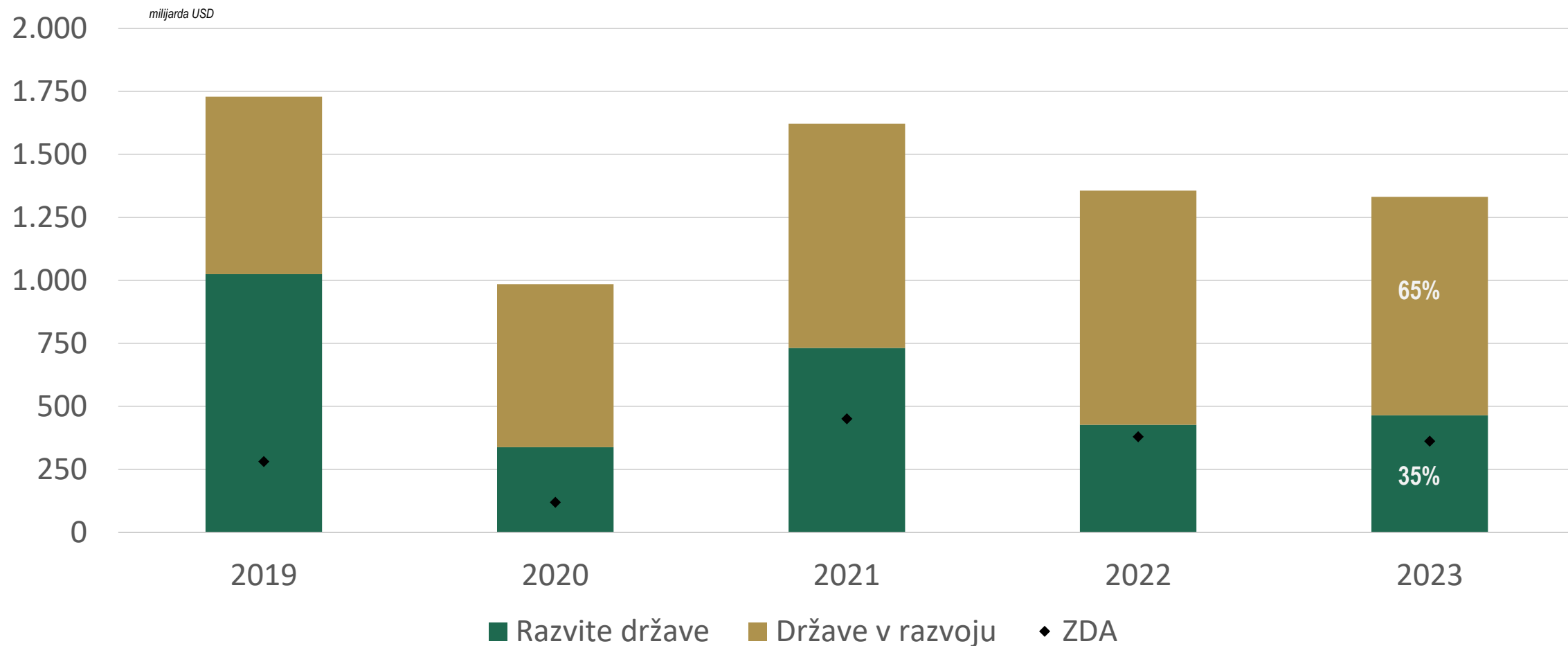
Globalno okolje pomembno vpliva na tuje neposredne naložbe

Ključna gibanja v mednarodni ekonomiji

- Rast svetovnega gospodarstva okrog 3,2% s precejšnjimi razlikami med regijami (IMF)
- Upočasnitev rasti svetovne trgovine glede na rast BDP
- Rast cen se je upočasnila (inflacija v EA pod 2%, umiritev cen surovin)
- Rahljanje restriktivnosti denarnih politik: zniževanje ključnih obrestnih mer
- Za gospodarstvo EU največje tveganje šibka gospodarska rast (Nemčija!)
- Demografska gibanja in pomanjkanje delovne sile
- Počasna rast produktivnosti
- Novi trendi v povpraševanju (digitalizacija, zeleno, menjava generacij...)

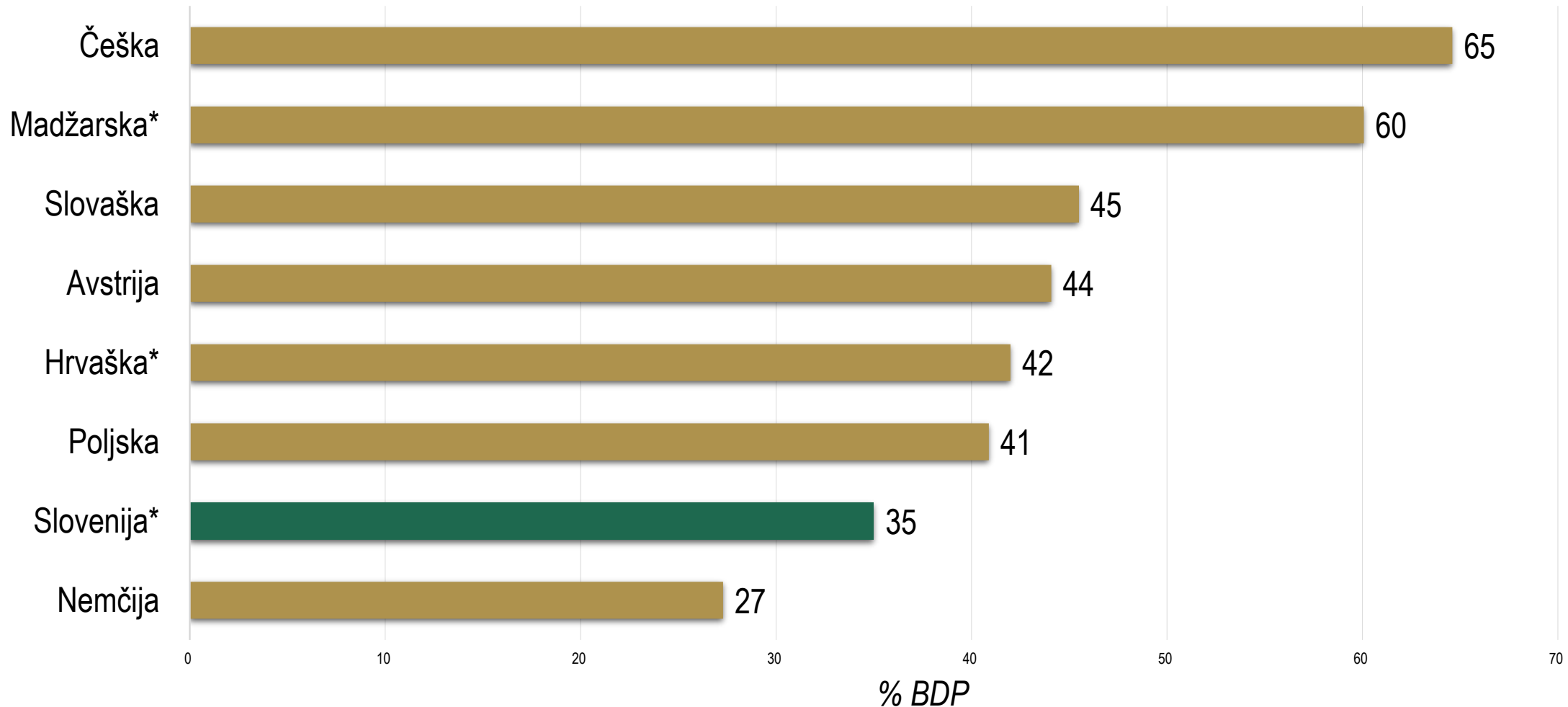
Tokovi tujih vhodnih neposrednih naložb 2019–2023

Leta 2023 so se globalne neposredne tuje naložbe zmanjšale za 2 % na 1,3 bilijona dolarjev

Pomen tujih naložb za ekonomije blizu nas

Stanja vhodnih naložb v % BDP v izbranih državah v letu 2023

Viri: OECD, Eurostat, Sstat, SI lastni podatki in izračuni Banke Slovenije. Opombi: Slovenija - lastni preračuni glede na podatke SURS. Hrvaška - lastni preračuni, razpoložljivi podatki za leto 2022. Madžarska - uporabljeni podatki za "Resident Operating Units (Non-SPEs)", ki bolje odražajo dejansko stanje naložb, medtem ko so bili pri vseh ostalih državah uporabljeni podatki za "All Residents Units".

Kaj je neposredna tuja naložba

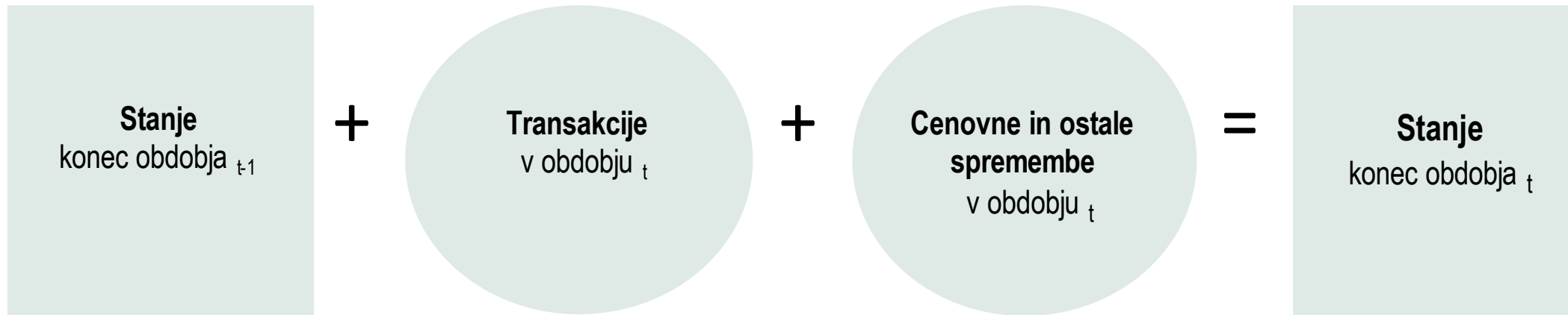
Usklajena metodologija IMF, OECD

- ❖ Oblika čezmejnega investiranja rezidenta določenega gospodarstva v drugo gospodarstvo z namenom vzpostavitve dolgoročne povezave in vpliva na upravljanje povezane družbe
 - ❖ Odraža dolgoročni interes investitorja
 - ❖ Lastniški kapital ali dolžniški instrument
 - ❖ Kriterij: 10% delež v lastniškem kapitalu
-
- **Balance of Payments and International Investment Manual, Sixth Edition, IMF, 2009 (BPM6).**
 - **OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment, 4th Edition, OECD, 2008 (BDM4).**

Enotna metodologija omogoča primerljivost in transparentnost

- Neposredni investitorji so **posamezniki, gospodarske družbe, ali njihove skupine, vlade, vladne agencije**.
- Neposredne naložbe vsebujejo **lastniški kapital in reinvestirane dobičke ter dolžniške instrumente** med neposredno in posredno povezanimi osebami ter med sestrskimi družbami.
- Vložki v lastniški kapital so lahko **v denarju, stvarni vložki (npr. vložki v nepremičnine) ali reinvestirani dobički**.
- Lastniški kapital je lahko v obliki **delnic** (ki kotirajo ali ne kotirajo) ali v obliki **drugega lastniškega kapitala**.
- Podatki o **transakcijah** lastniškega kapitala neposrednih naložb so pripravljene **po tržnih vrednostih**, podatki o **stanjih** naložb so vrednoteni **po knjigovodski vrednosti** v skladu s kapitalsko metodo.
- Podatki o **dolžniških instrumentih** so vrednoteni po **nominalni vrednosti**.
- Dolžniški instrumenti so sestavljeni iz imetij in obveznosti med povezanimi in sestrskimi družbami (npr. finančna posojila, komercialni krediti, depoziti).

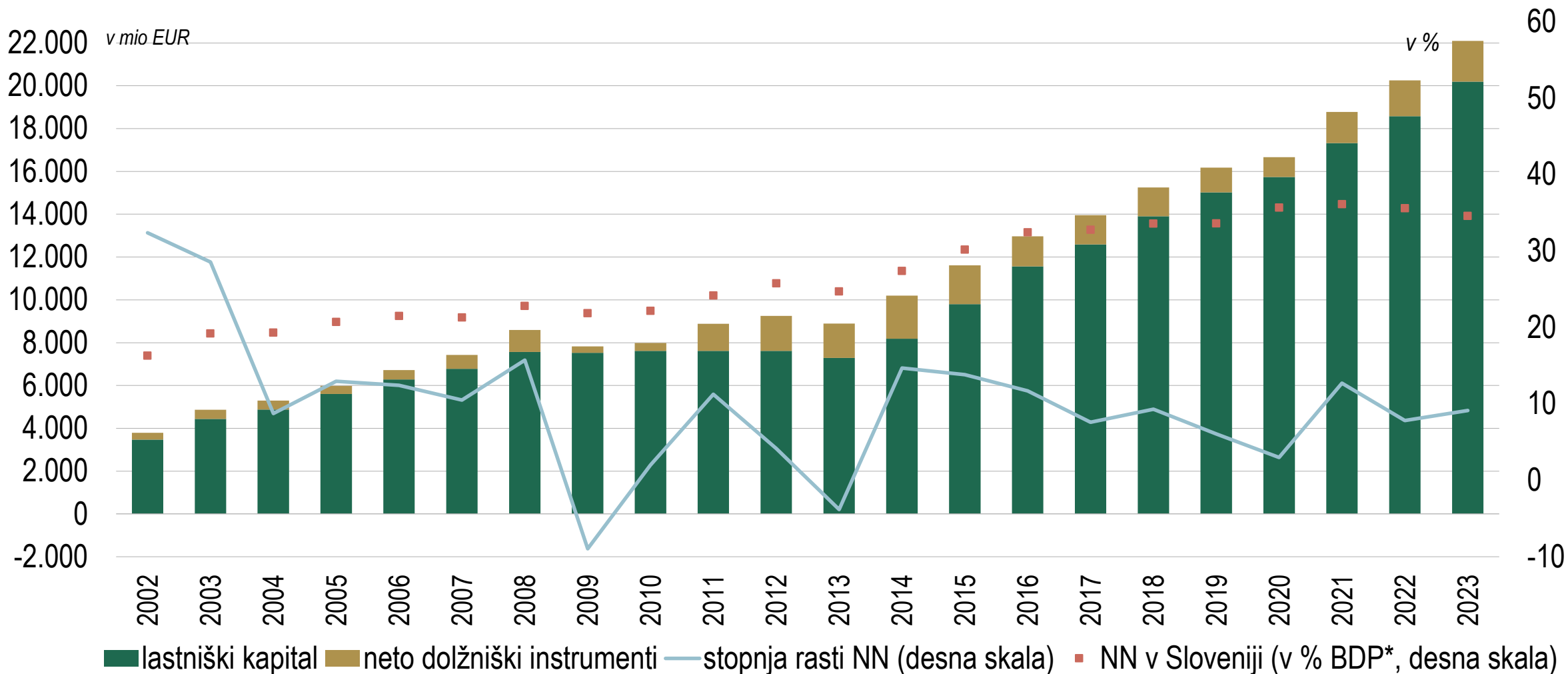
Stanje in tokovi mednarodnih naložb

- **Stanja** skupna vrednost neposredne naložbe vlagatelja na določen dan.
- **Transakcije:** spremembe stanj (prodaja, nakup...).
- **Cenovne spremembe:** vpliv prevrednotenj lastniškega kapitala.
- **Ostale spremembe:** tečajne spremembe, odpisi, prenosi, spremembe statusov rezident-nerezident, razlike v populaciji poročevalcev, spremembe kapitalskih povezav v lastniških verigah povezanih podjetij.

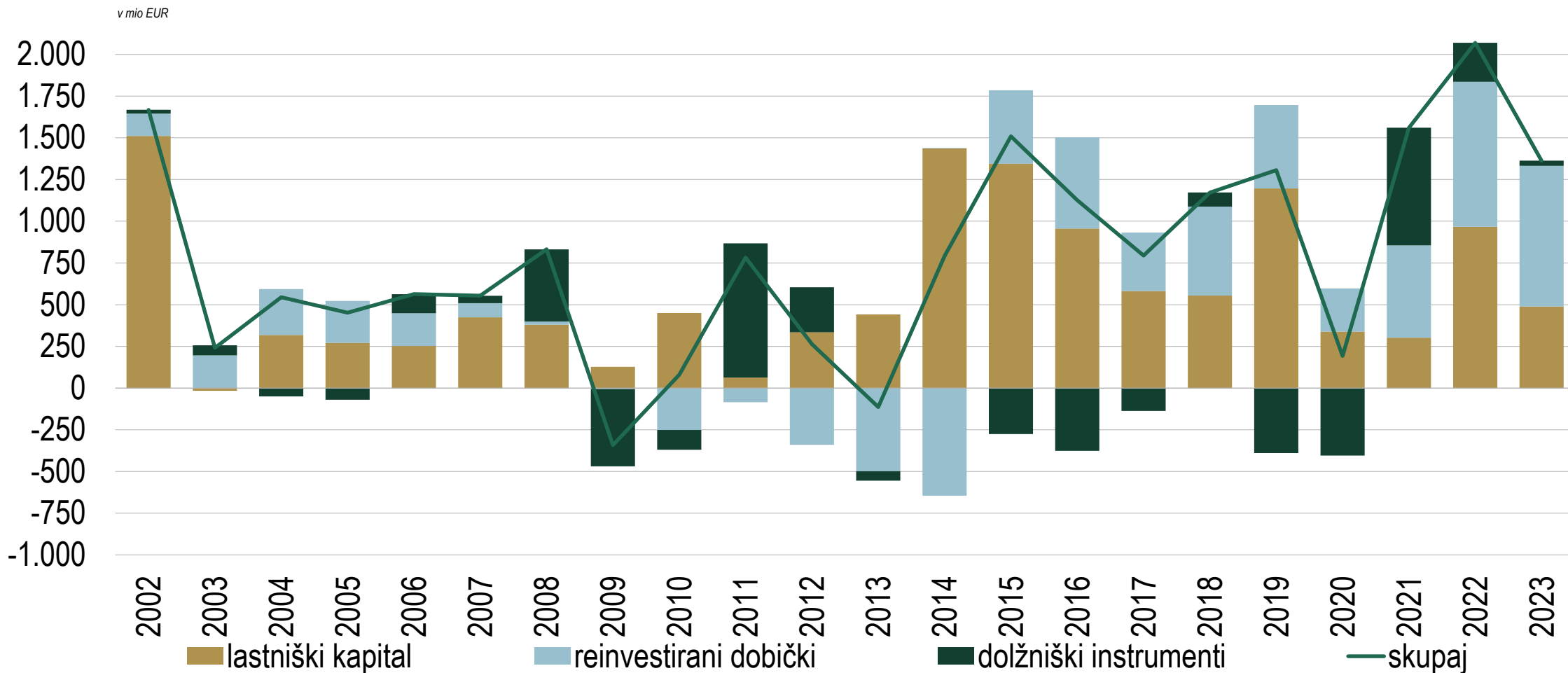
Tuje neposredne naložbe v Sloveniji 2002–2023

Stanje: 22,1 mrd EUR v 2023, nominalno povečanje za desetino

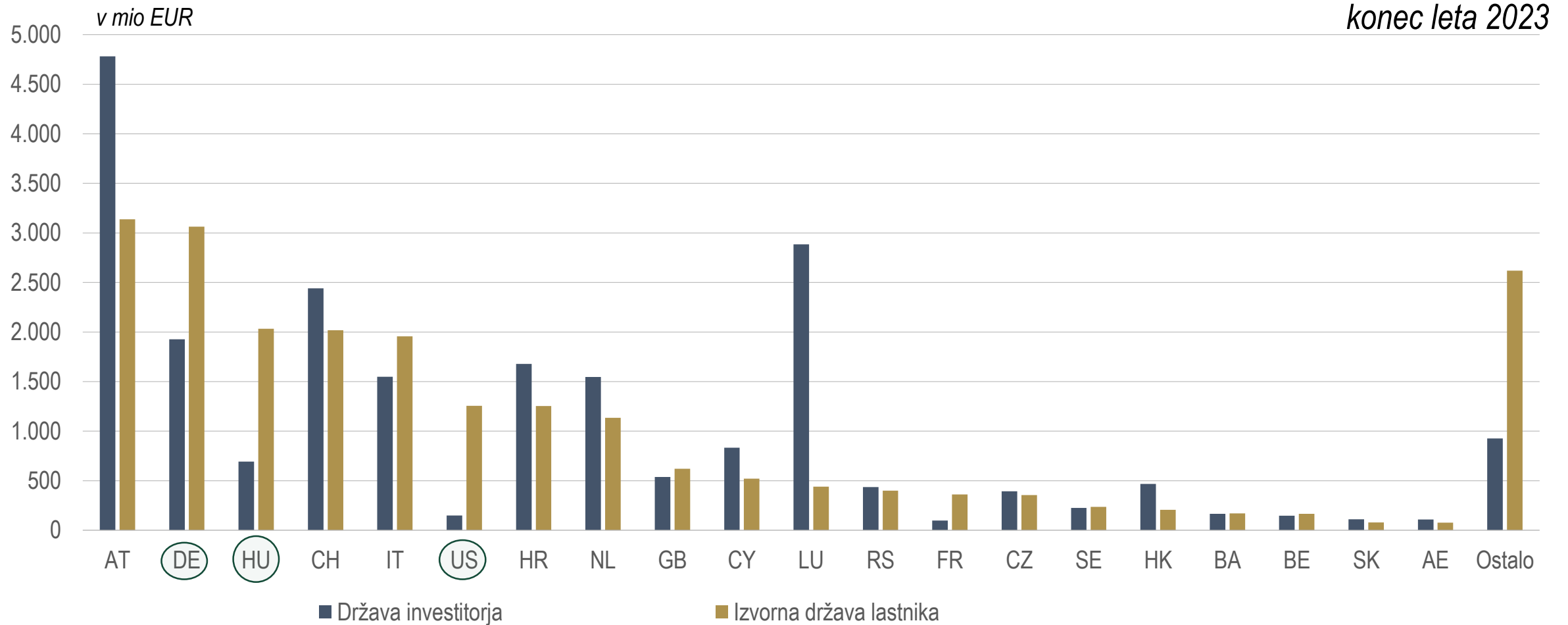
Tuje neposredne naložbe v Sloveniji 2002–2023

Transakcije v 2023: povečanje lastniškega kapitala 489 mio, reinvestirani dobički 844 mio EUR

Najpomembnejše države investitorjev

Država investitorja ni nujno izvorna država lastnika

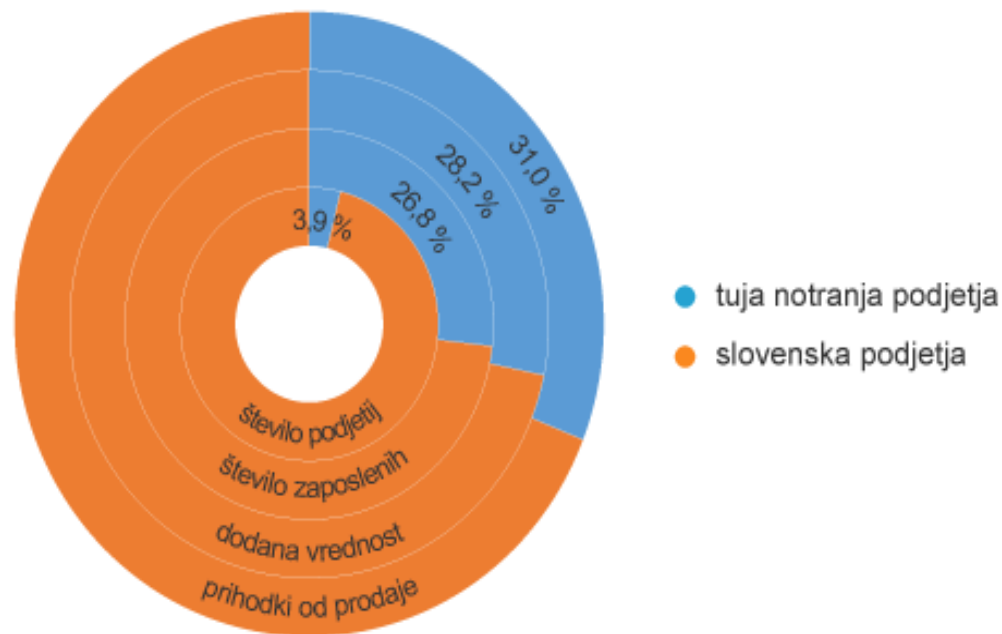
Najpomembnejše dejavnosti investitorjev

Predelovalne dejavnosti, finance in zavarovalništvo ter trgovina prek 72% vseh investicij

Stanja NN v Sloveniji po dejavnostih v %	
Predelovalne dejavnosti	33,5
Finančne in zavarovalniške dejavnosti	21,2
Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	17,8
Informacijske in komunikacijske dejavnosti	6,0
Poslovanje z nepremičninami	5,9
Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	3,9
Oskrba z električno energijo, plinom in paro	2,6
Nepremičnine	2,5
Promet in skladiščenje	2,1
Gradbeništvo	1,8
Ostale dejavnosti	2,6

Poslovanje tujih notranjih podjetij v Sloveniji, 2022

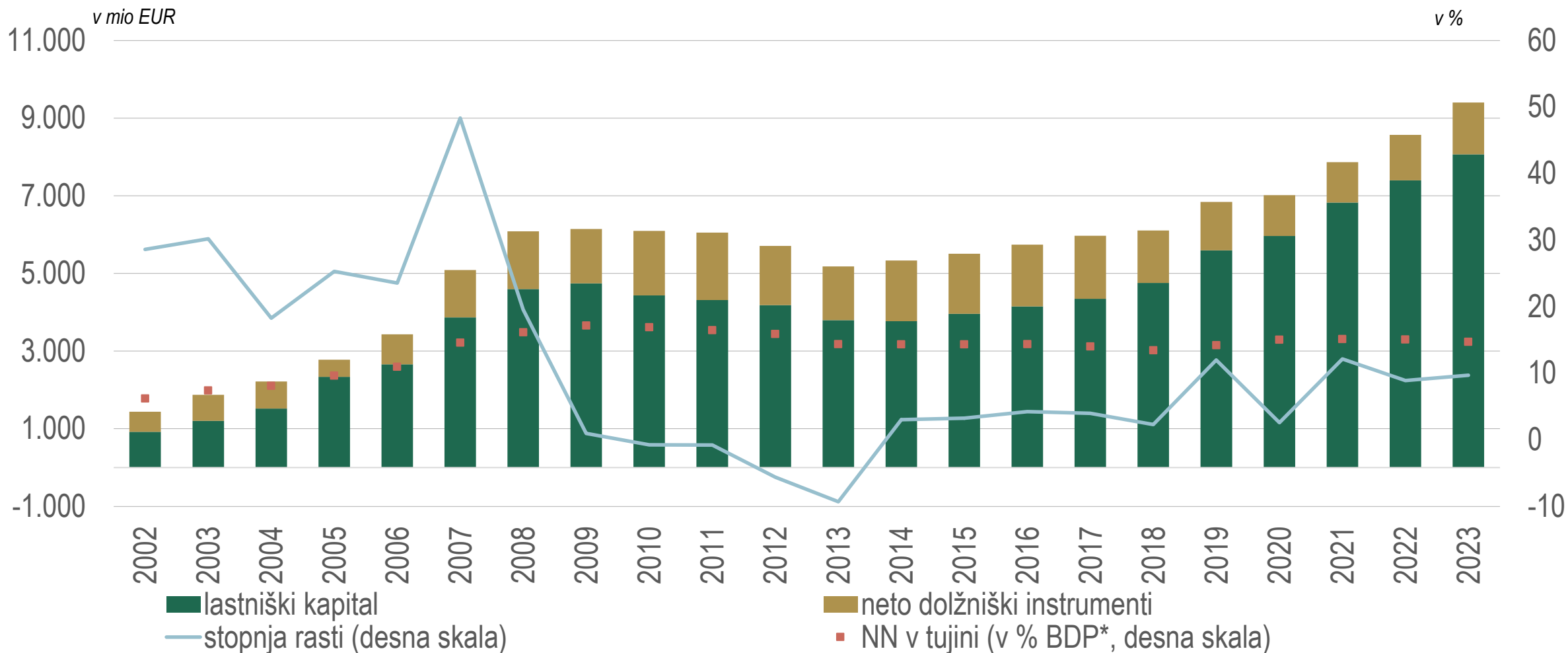
Število je razmeroma majhno, a gospodarski pomen velik

- Podjetja pod tujim nadzorom so predstavljala 3,9 % vseh opazovanih podjetij v Sloveniji.
- Ustvarila so 28,2 % vse dodane vrednosti, zaposlovala 26,8 % zaposlenih in 31% prihodkov od prodaje.
- Ustvarila več kot četrtno vseh bruto investicij (27,5 %) v Sloveniji.
- Prihodki od prodaje tujih notranjih podjetij so predstavljali skoraj tretjino vseh v Sloveniji (31,0 %).
- Ekonomsko najpomembnejša so bila pod nadzorom Nemčije, Avstrije in Švice.

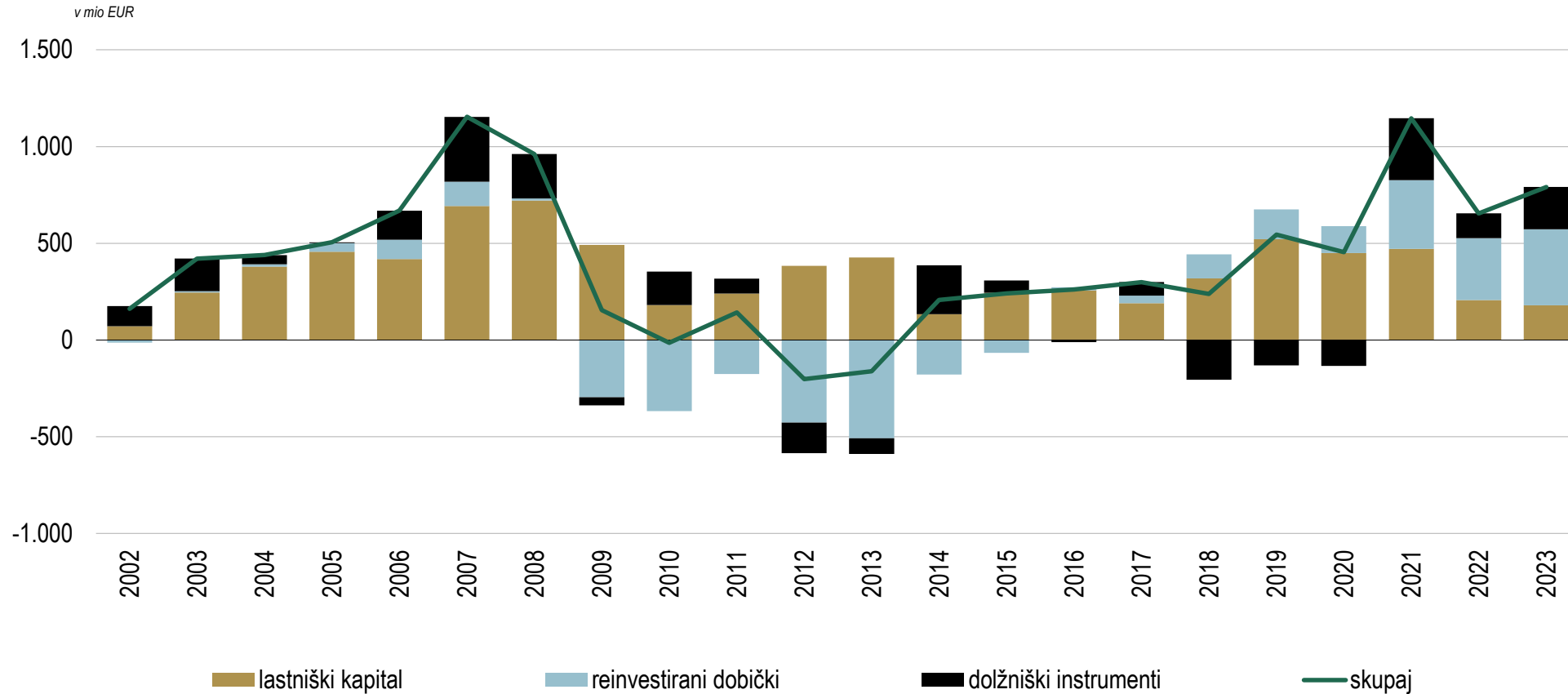
Slovenske neposredne naložbe v tujini 2002–2023

Stanje: 9,4 mrd EUR v 2023, nominalno povečanje za desetino

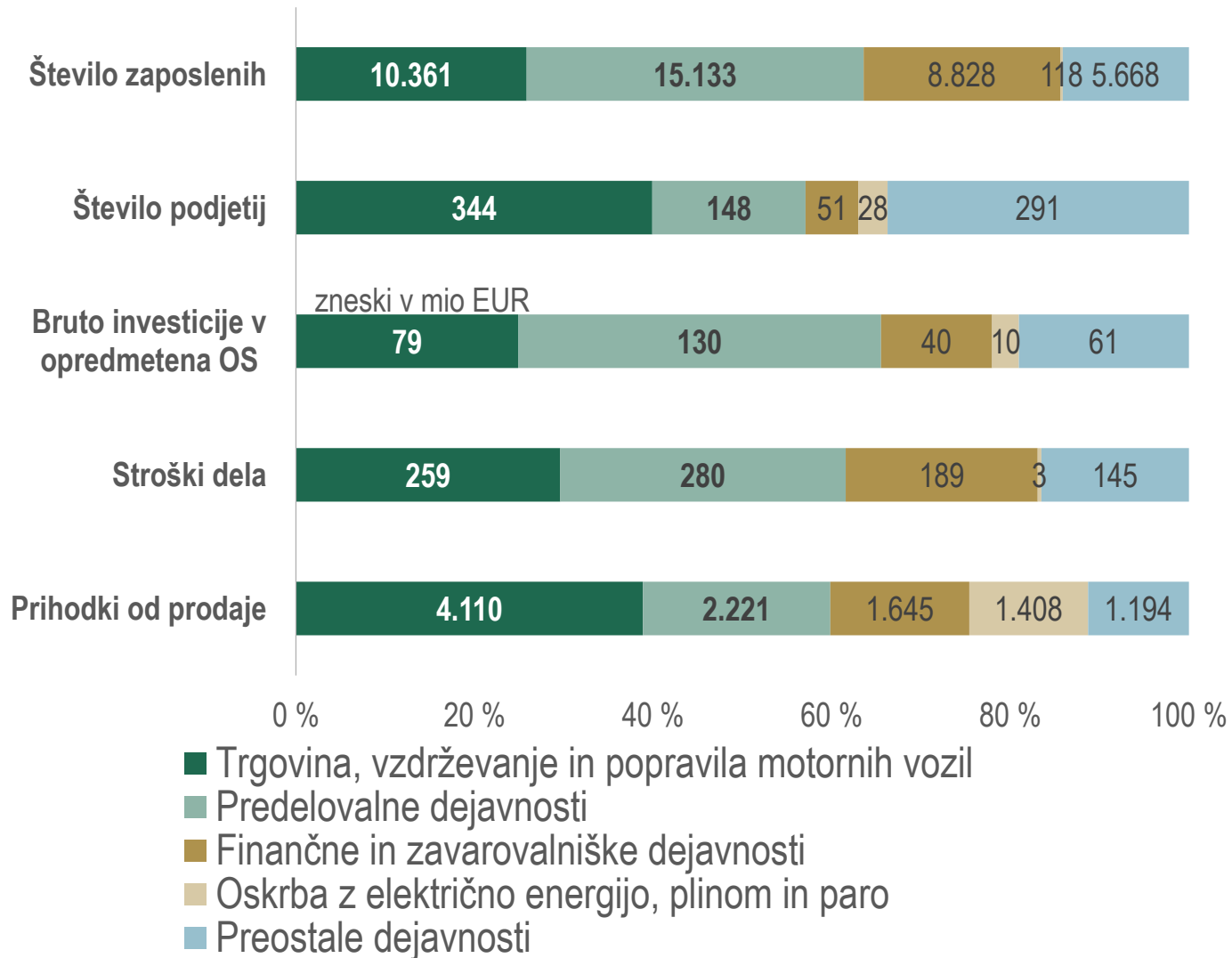
Slovenske neposredne naložbe v tujini 2002–2023

Transakcije v 2023: povečanje lastniškega kapitala 180 mio, reinvestirani dobički 392 mio, dolžniški instrumenti 219 mio EUR

Poslovanje tujih podjetij v katerih imajo slovenski investitorji večinski delež

Za 2023 so bili slovenskim lastnikom podjetij v tujini izplačani najvišji dobički doslej, 276 mio EUR

- V letu **2023** je 402 slovenskih podjetij obvladovalo 1.154 podjetij v tujini (bilančna vsota nad 5 mio EUR).
- Ustvarila so 14,7 mrd EUR prihodkov od prodaje in zaposlovala 60.593 oseb.
- Od 402 slovenskih podjetij jih je bilo 310 (77 %) v izvorni slovenski lasti.
- Najpomembnejše države: Srbija, Hrvaška, BiH, Severna Makedonija
- Največ tujih podjetij so v letu 2023 slovenski investitorji obvladovali v dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil, največ zaposlenih pa je bilo v predelovalnih dejavnostih.

Kaj privlači investitorje v vlaganje ?

Dobre prakse za Slovenijo

- ❖ Strateška lokacija in domet velikosti trga (dostop do trga EU in bližina balkanske regije)
- ❖ Dobavitelji, raziskave in razvoj, delovna sila
- ❖ Podjetniško okolje, plačilna disciplina, infrastruktura
- ❖ Možnosti dopolnitve investicije z EU sredstvi
- ❖ Privlačnost lokacije zaradi naravnih danosti

Ukrepi ekonomske politike lahko spodbudijo investitorje...ni pa nujno

- Davčno okolje – preglednost sistema, davčne spodbude
- Birokratske ovire – postopki, javna uprava
- Nepovratna sredstva, ugodni pogoji financiranja, garancije, subvencionirane obrestne mere
- Dopolnjen Zakon o spodbujanju investicij , april 2024

Objave podatkov na www.bsi.si

Podatkovne serije in publikacije Banke Slovenije

Uporabnikom so na voljo

- podatki na spletu na Podatkovnih serijah Banke Slovenije

[Neposredne naložbe](#)

[Kazalniki poslovanja tujih podjetij, v katerih imajo izvorno slovenski investitorji kontrolni delež](#)

- publikacije o Neposrednih naložbah

[Neposredne naložbe](#)